

Печко В. С.

*кандидат економічних наук,
докторант кафедри обліку, аудиту та оподаткування
Державного біотехнологічного університету*

Pechko Volodymyr

*Candidate of Economic Sciences, Doctoral Candidate
of Accounting, Audit and Taxation Department
State Biotechnological University*

ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ АПК УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ВИНОГРАДАРСЬКО-ВИНОРОБНИЙ КОМПЛЕКС

Анотація. Статтю присвячено встановленню глобалізаційних трендів розвитку АПК України в умовах євроінтеграції та аналіз характеру їх впливу на виноградарсько-виноробний комплекс. Визначено, що продовольча безпека у контексті подолання наслідків пандемії коронавірусу COVID-19 є одним із провідних пріоритетів глобального світу. У свою чергу, основним напрямом глобалізаційного вектора української економіки є її інтеграція з Європейським Союзом у результаті набуття статусу кандидата на вступ. Обґрунтовано глобальні тренди світового господарства та проаналізовано їх вплив на виноградарсько-виноробний комплекс як складову АПК України. Визначено напрями ефективного розвитку виноградарсько-виноробної галузі в умовах євроінтеграції, зокрема державну підтримку національного товаровиробника, оптимізацію податкової політики, розвиток малого бізнесу, контроль якості продукції, формування сприятливого інвестиційного клімату.

Ключові слова: виноградарсько-виноробний комплекс, АПК, глобалізація, євроінтеграція, Європейський Союз, продовольча безпека.

Вступ та постановка проблеми. На початку 20-х рр. XXI ст. стає очевидним вирішальна роль глобалізаційних та інтеграційних процесів у соціально-економічному просторі існування людства. Світова пандемія коронавірусної хвороби COVID-19 довела, що на сьогодні глобальні проблеми та виклики, що постають перед планетою вимагають консолідації зусиль для їх подолання усіх країн та континентів. Поруч з інтеграцією політичних, культурних та інших процесів, особливий вплив глобалізація завдає економічним відносинам та процесам усіх суб'єктів світової господарської системи.

Виноробство та виноградарство є однією із важливих галузей національного АПК України. Культура споживання вина, яка поступово витісняє культуру споживання міцних алкогольних напоїв, значно стимулює внутрішній ринок та внутрішнє виробництво винограду в Україні. Отримання Україною статусу кандидата на вступ до Європейського Союзу ставить нові виклики перед вітчизняним виноградарсько-виноробним комплексом, що обумовлює актуальність оцінки його стану та розробки стратегії його розвитку в умовах глобалізаційних трансформацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика глобальної продовольчої проблеми, місця України у її вирішенні, а також вплив глобалізаційних тенденцій на національний АПК усебічно досліджені та розкриті у працях Є. Дуліби та О. Ільківа [1], Д. Духницького [6], О. Любіцевої [8], Ю. Лупенка [7], А.-К. Матея (Andrei-Cristian Matei) [4], Н. Патики [9], В. Попової [10], М. Пугачова [11], Б. Супіханова [12], С. Хаміда (Saima Hamid) та М. Міра (Mohammad Yaseen Mir) [3], О. Ходаківської [11], О. Шпикуляка [11] та інших.

Вказані праці всебічно розкривають особливості сучасних глобалізаційних трансформацій, їх вплив на аграрний сектор та продовольчу безпеку, проте проблематика розвитку виноградарсько-виноробного комплексу у контексті євроінтеграції вивчена не достатньо глибоко.

Метою статті є встановлення глобалізаційних трендів розвитку АПК України в умовах євроінтеграції та аналіз характеру їх впливу на виноградарсько-виноробний комплекс.

Результати дослідження. XXI с. все дедалі стрімкіше рухає світ уперед, у невідоме майбутнє, чому найбільше сприяє глобалізація усіх форм людського життя, формуючи нову історичну епоху глобальної перебудови світу [12, с. 81]. Міжнародний валютний фонд (ІМФ) визначає глобалізацію як історичний процес, результат людських інновацій і технічного прогресу. Це стосується посилення інтеграції економік у всьому світі, зокрема через переміщення товарів, послуг і капіталу через кордони [2].

Стрімко зростаюча діджиталізація, посилення інтернет-торгівлі та зміна смаків населення наносять свій відбиток на споживання продуктів харчування. Відтак, процеси глобалізації, що проникли на світові ринки продовольства мають наслідком як загострення конкуренції, так і стимулювання якості кінцевої продукції. Не винятком є ринок вина та виноматеріалів, який, як і будь-який інший ринок продовольчої продукції, зазнав суттєвого впливу глобалізаційних процесів.

Ці глобалізаційні трансформації суттєво впливають на провідні галузі національної економіки держав-учасниць глобального економічного простору. Продовольча безпека у контексті подолання наслідків пандемії коронавірусу COVID-19 є одним із провідних пріоритетів глобального світу. Галузь сільського господарства, для всіх без винятку країн є важливою складовою національної економіки та продовольчої безпеки, оскільки є джерелом торговельної виручки, і як наслідок, податкових надходжень до бюджетів, створює нові робочі місця, постачає сировину для харчової промисловості та задовольняє попит населення у продуктах харчування.

Серед міжгалузевих глобальних систем світового господарства економічно розвинених країн (рис. 1), особливе місце відводиться системі аграрного виробництва

Рис. 1. Міжгалузеві глобальні системи світового господарства та економічно розвинених країн

*функціонально-господарські системи та утворення економічно розвинених країн

Джерело: систематизовано із використанням [8]

у контексті досягнення Цілей сталого розвитку ООН [5], зокрема подолання голоду на планеті.

Глобальний агропродовольчий ланцюг включає п'ять основних складових, серед яких аграрне виробництво (фермерство), післязбиральна обробка, переробка, розподіл та роздрібна торгівля, споживання. Від ефективності та злагодженості кожного зі складових цього ланцюга залежала глобальна продовольча безпека. Світова пандемія COVID-19 нанесла безпрецедентний вплив на цю систему, зруйнувавши передусім ланцюги поставок продовольства. За оцінками С. Хамід та М. Міра, до пандемії понад 2 мільярди найбільш вразливих людей у світі витрачали 70% свого наявного доходу на продукти харчування, так що це підтверджує важливість продовольчої безпеки і те, як збій у ланцюжку поставок може мати серйозні наслідки для більш як чверті населення земної кулі. Більше того, нестача робочої сили через пандемічну кризу призвела до значних порушень у деяких галузях, таких як тваринництво, садівництво, посів, збирання та обробка врожаю, які є відносно трудомісткими [3].

Як влучно підкреслює колектив авторів на чолі з М.І. Пугачовим, «унаслідок негативного впливу пандемічних обмежень через поширення COVID-19 відбувається спад світової та національної економік, що спричинило появу реальних ризиків та загроз забезпеченню продовольчої безпеки» [11, с. 17]. Перш за все, глобальна криза легко порушує міжнародні ланцюги поставок, що, крім інших наслідків, уже призвело до скорочення як торгових потоків, так і людей у світі [4].

При цьому, постпандемічна криза продовольства найбільш відчутна для країн, що розвиваються та країн з перехідною економікою через економічну кризу, високу імпорتنу залежність, обмеженість ресурсів та низьку розвиненість дистрибуційних мереж.

В Україні, яка традиційно є аграрною державою, вплив пандемії на продовольчу безпеку, хоча і є відчутним, проте не є критичним з погляду забезпечення населення продуктами харчування. Негативний вплив на рівень споживання продуктів харчування спричинило зростання цін

на продовольство, оскільки, національний аграрний сектор залежить від зовнішньоекономічної кон'юнктури ринкового попиту, на який вплинули обмеження, пов'язані із поширенням пандемії COVID-19 та запровадженням карантинних заходів на глобальному рівні. Зокрема це такі: обмеження торгових трансакцій між державами, обмежувальні заходи щодо переміщення вантажів, закриття агропродовольчих ринків тощо [9, с. 61]. При цьому, найближчим часом продовольча безпека та постачання у світі буде виходити із ситуації, що спричинена пандемією, і аграрний сектор буде постійно адаптуватися до високого ступеня невизначеності [6, с. 118]. Тобто, постпандемічна криза, наслідком якої стала часткова локалізація продуктових ринків, ставить нові питання до аграрної політики нашої держави у контексті долання впливів глобальних трансформацій.

Умовою формування збалансованих економічних засад діяльності ринкових суб'єктів на рівні держави, регіону, окремого підприємства та умовою сталого економічного розвитку є активна конкурентна діяльність на світовому ринку. При цьому слід більше уваги приділити саме процесам з оптимізації цільових установок з інтеграції України до світового господарства через підвищення конкурентоспроможності на рівні регіональних господарських комплексів, які є основною ланкою реалізації міжнародних інтеграційних програм України у її економічній інтеграції до світового господарства [10, с. 112].

Основним напрямом глобалізаційного вектору української економіки є її інтеграція з Європейським Союзом. 23 червня 2022 р. сталася історична подія – лідери країн Європейського союзу на саміті в Брюсселі підтримали надання статусу кандидата в ЄС для України та Молдови. Ця подія обумовлює посилення впливів глобалізаційних трансформацій на геополітику, соціум, культуру, економіку та розвиток ринків не лише в Україні, але в усьому європейському регіоні.

Проте перед наданням членства України в ЄС для держави поставлена низка важливих умов, головними серед яких є боротьба з корупцією, деолігархізація, укріплення

Глобальні тренди світового господарства та їх вплив на виноградарсько-виноробний комплекс як складову АПК України

№ п/п	Глобальні тренди світового господарства	Прояв глобальних трендів	Вплив глобальних трендів на АПК та виноградарсько-виноробний комплекс
1	Зростання кількості непередбачуваних економічних криз внаслідок природних та техногенних факторів	Зростання чисельності глобальних катаклізмів, зокрема виникнення та поширення пандемії COVID-19 планетарного масштабу	Трансформація традиційних логістичних ланцюгів постачання ресурсів та збуту с.-г. продукції; трансформація раціону через зниження доходів населення; нестача трудових ресурсів
2	Загострення турбулентності економічних умов та військово-політичної напруги	Зростання кількості нерегульованих конфліктів, локальних війн та терористичних загроз; збільшення витрат на фінансування країн, які перебувають у стані військових конфліктів	Зниження інвестиційної привабливості АПК, неможливість використання площ с.-г. угідь на окупованих територіях, ризики втрати врожаїв, блокування каналів збуту с.-г. продукції
3	Зменшення ступеня інституційного контролю глобальних економічних процесів країнами	Зростання залежності від міжнародних фінансових донорів та векторів, заданих глобальними політичними та економічними об'єднаннями; лобювання провідними гравцями глобальних процесів власних інтересів; часткова дисфункціональність міжнародного регулювання глобальних економічних, політичних, фінансових, соціальних, екологічних криз та військових конфліктів	Зростання конкуренції на ринках продовольства; посилення волатильності цін на сільськогосподарську продукцію; посилення ступеня невизначеності умов ведення аграрного виробництва; посилення вартості енергоносіїв, що споживаються в АПК
4	Діджиталізація глобального соціально-економічного простору	Вихід електронної комерції на перший план глобальної торгівлі; збільшення користувачів мережі Інтернет на планеті; відкриття нових сегментів електронної торгівлі; скорочення термінів доставки товарів	Зростання частки електронної торгівлі продуктами харчування; необхідність збільшення інвестицій у цифрову трансформацію АПК та навчання персоналу; переорієнтація на цифровий маркетинг та збут с.-г. продукції
5	Дисбаланси участі окремих країн у глобальній економіці та міжнародному поділі праці	Диспропорції внутрішнього виробництва та імпортозалежність країн з перехідною економікою; зростання трудової міграції та фінансової залежності країн від міжнародних донорів; торговельний протекціонізм країн-лідерів глобального продовольчого ринку	Зростання імпортової залежності товарів та продуктів харчування, щодо яких існує дефіцит; збільшення прибутковості зовнішньої торгівлі продовольством; пришвидшення темпів економічного зростання в міру збільшення участі у глобальній торгівлі
6	Транснаціоналізація бізнесу	Зростання кількості та ступеня впливу та присутності на ринках ТНК, а також монополізація їх контролю в окремих географічних сегментах; «хижацька» колонізація аграрного бізнесу транснаціональним капіталом	Посилення сировинної орієнтації експорту; зниження частки фермерства та дрібного аграрного бізнесу у виробленій продукції; виснаження природних ресурсів високоіндустріалізованими технологіями; витіснення трудомістких видів с.-г. продукції; зростання безробіття у сільській місцевості
7	Прискорення науково-технічного прогресу	Зростання витрат на науково-дослідні розробки та посилення трансферу інновацій	Зниження конкурентних переваг аграрних товаровиробників через їх технологічну відсталість та низький рівень інновацій у галузі порівняно з високорозвиненими країнами
8	Загострення глобальних кліматичних ризиків агровиробництва	Поширення наслідків глобального потепління на країни помірного поясу; зростання антропогенного навантаження на природу; зміна екосистем та переміщення традиційних ареалів тварин і рослин; зростання кількості руйнівних атмосферних явищ; зникнення лісів	Зниження врожайності культур внаслідок глобального потепління; збільшення частки еродованих ґрунтів та зниження їх родючості; нестача водних ресурсів у зоні Степу; надмірна хімізація аграрного виробництва; зростання частки ГМО-продуктів; необхідність пошуку відновлювальних джерел енергії; зростання витрат на екологічні заходи

Джерело: розроблено автором

верховенства права і т.д. У процесі долання наслідків війни в Україні та виконання поставлених умов безперечно відбудуватиметься зміна бізнес-клімату та стратегічних орієнтирів розвитку національної економіки, у т.ч. агропродовольчого сектору як запоруки формування продовольчої безпеки.

Тому Україна може стати рівноправним партнером зовнішньоекономічних зв'язків і зайняти гідне місце у світовій економіці лише після здійснення комплексу заходів, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності економіки на світовому ринку [1]. Маючи суттєві позитивні зрушення на політичному рівні у контексті наближення законодавства до європейських вимог, бізнес-клімат у державі, тенденції розвитку ринку праці, рівень життя населення та економічної свободи все ще потребують покращення.

Подальший економічний розвиток аграрного сектору та сільських територій, на думку академіка Ю.О. Лупенка, забезпечуватиметься «шляхом удосконалення теоретико-методологічного базису трансформування моделі управління на основі раціонального поєднання галузевої та територіально-самоврядної системи, децентралізації, самоврядування та адаптації до принципів ЄС» [7, с. 12]. Євроінтеграційний вектор, який майже десять років трансформує український соціально-економічний простір суттєво вплинув на АПК та вимагає пошуку принципово нових відходів його адаптації до глобальних викликів, а також підвищення конкурентоспроможності національного товаровиробника з урахуванням впливів усього діапазону факторів та невизначеності умов.

Усі згадані вище глобалізаційні феномени мають наслідком певні тренди, що впливають на агропродовольчий комплекс України, зокрема виноградарсько-виноробний комплекс, і формуватимуть вектор його розвитку у теперішній та післявоєнний період розвитку України. Проведені дослідження наукових джерел, фахових думок експертів та попередніх авторських припущень, дозволили нам сформулювати теоретичний підхід до систематизації 8 глобальних трендів світового господарства та обґрунтувати їх наявний та потенційний вплив (табл. 1).

За оцінками експертів, внаслідок пандемії COVID-19 світове споживання вина у 2020 р. досягло рекордно мінімального рівня із 2002 р. Причинами такого спаду є зупинка туристичної індустрії та готельно-ресторанного бізнесу внаслідок запровадження локдаунів по всіх країнам світу. Ці причини, а також зниження рівня доходів

населення призвели до зменшення обсягів споживання, яке досягло свого піку у Китаї (-17,4%).

Водночас виноробна галузь є однією із найбільш стрімко зростаючих та прибуткових в провідних країнах світу. За оцінками аналітиків, у 2025 р. виручка від реалізації вина досягне рекордної позначки у 529 млрд дол. США.

Як і по всьому світу, пандемія COVID-19 знизила обсяги споживання вина в Україні, проте, починаючи із 2021 р. вони прогнозовано знову почнуть зростати. В цих умовах необхідно поступово розроблювати та імплементувати кроки по підтримці національних товаровиробників, оскільки в умовах глобалізації та інтеграції України у світовий торговельний простір конкуренція на ринку вина загострюється. Через низку обмежень інституційного характеру, Україна, на жаль, не може вийти на стратегічно новий рівень розвитку виноробства, характерний для європейських країн.

Саме тому відродження виноградарсько-виноробної галузі в контексті сучасних глобалізаційних трендів має відбуватися на стратегічній основі із безпрецедентною підтримкою держави.

Висновки. У результаті обрання євроінтеграційного курсу свого подальшого розвитку, український АПК буде стикатися з новими викликами, адаптація до яких вже сьогодні має стати першочерговими заходами на шляху реформування національної економіки України. Тому масштаб прояву євроінтеграційних ефектів та можливе попередження їх негативних впливів можливе за умови максимального наближення інституційного середовища українського аграрного бізнесу до європейського, орієнтацію на європейське законодавство та стандарти якості продукції, максимальної мобілізації наявного ресурсного потенціалу, людських ресурсів та боротьби з корупцією на всіх рівнях.

Вважаємо що виноградарство є стратегічно важливою ланкою виноградарсько-виноробної галузі, а його відродження прискорить збільшення прибутковості аграрного сектору загалом та забезпечить попит населення у продукції виноробства, виводячи на якісно новий рівень культуру споживання вина в Україні. Запорукою ефективного розвитку виноградарсько-виноробної галузі в умовах євроінтеграції, на нашу думку, є державна підтримка національного товаровиробника, яка має супроводжуватися оптимізацією податкової політики, розвитком малого бізнесу, контролем якості продукції, формуванням сприятливого інвестиційного клімату тощо.

Список використаних джерел:

1. Duliba Y., Ilkiv O. Relevant Problems of Ukraine's Integration into Global Economy. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2017. Vol. 3. Issue 5. P. 146–150. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2017-3-5-146-150>
2. Globalization: Threat or Opportunity? International Monetary Fund. January 2002. URL: <http://www.imf.org/external/np/exr/ib/2000/041200.htm#chart1a>
3. Hamid S., Mir M.Y. Global Agri-Food Sector: Challenges and Opportunities in COVID-19 Pandemic. *Frontiers in Sociology*. July 2021. Vol. 6. Available at: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fsoc.2021.647337/full>. DOI: <https://doi.org/10.3389/fsoc.2021.647337>
4. Matei A.-C. COVID-19 Pandemic – a Factor of Globalization in Agriculture, Food and Environmental Protection. *Journal of Public Administration, Finance and Law*. 2020. Issue 18. P. 167–174.
5. Глобальні цілі сталого розвитку. Офіційний сайт ООН в Україні. URL: <https://ukraine.un.org/uk/sdgs> (дата звернення: 04.04.2022).
6. Духницький Б.В. Глобальний попит на продовольство. *Економіка АПК*. 2018. № 8. С. 102–106.
7. Лупенко Ю.О. Теоретико-методологічне забезпечення економічного розвитку аграрного сектору та сільських територій. *Економіка АПК*. 2021. № 6. С. 6–15.
8. Любіцева О.О., Бабарицька В.К., Яценко Б.П. та ін. Глобалізація світового господарства: геопросторовий вимір : монографія. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2010. 160 с.
9. Патица Н.І. Зовнішня торгівля агропродовольчою продукцією України в умовах поширення пандемії COVID-19. *Економіка АПК*. 2021. № 9. С. 52–65.
10. Попова В.Г. Міжнародна конкурентоспроможність регіональних господарських комплексів в контексті економічної інтеграції : монографія. Донецьк : ДонНУ, 2013. 229 с.

11. Пугачов М.І., Ходаківська О.В., Шпикуляк О.Г., Патица Н.І., Грищенко О.Ю. Гарантування продовольчої безпеки в умовах поширення COVID-19. *Економіка АПК*. 2021. № 7. С. 16–27.
12. Супіханов Б.К. Теоретичні засади геоeкономіки. *Економіка АПК*. 2017. № 1. С. 81–86.

References:

1. Duliba Y., Ilkiv O. (2017) Relevant Problems of Ukraine's Integration into Global Economy. *Baltic Journal of Economic Studies*, vol. 3, issue 5, pp. 146–150.
2. International Monetary Fund (2002) Globalization: Threat or Opportunity? Available at: <http://www.imf.org/external/np/exr/ib/2000/041200.htm#chart1a> (accessed 15 June 2022).
3. Hamid S., Mir M.Y. (2021) Global Agri-Food Sector: Challenges and Opportunities in COVID-19 Pandemic. *Frontiers in Sociology*, vol. 6. Available at: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fsoc.2021.647337/full> (accessed 25 June 2022).
4. Matei A.-C. (2020) Covid-19 Pandemic – a Factor of Globalization in Agriculture, Food and Environmental Protection. *Journal of Public Administration, Finance and Law*, issue 18, pp. 167–174.
5. United Nations (2015) Sustainable Development Goals. Available at: <https://ukraine.un.org/uk/sdgs> (accessed 12 June 2022).
6. Dukhnyckyj B.V. (2018) Ghlobalnyj popyt na prodovoljstvo [Global demand for food]. *Економіка АПК*, no. 8, pp. 102–106.
7. Lupenko Ju.O. (2021) Teoretyko-metodologichne zabezpechennja ekonomichnogho rozvytku aghrarnogho sektoru ta sil'sjkykh terytorij [Theoretical and methodological support for the economic development of the agricultural sector and rural areas]. *Економіка АПК*, no. 6, pp. 6–15.
8. Ljubiceva O.O., Babarycja V.K., Jacenko B.P. et al. (2010) Ghlobalizacija svitovogho ghospodarstva: gheoprostorovyj vymir [Globalization of the world economy: geospatial dimension]. Kyiv: VPC «Kyjivskij universytet». (in Ukrainian)
9. Patyca N.I. (2021) Zovnishnja torghivlja aghroprodovoljchoju produkcijeju Ukrajiny v umovakh poshyrennja pandemiji COVID-19 [Foreign trade in agri-food products of Ukraine in the conditions of the spread of the COVID-19 pandemic]. *Економіка АПК*, no. 9, pp. 52–65.
10. Popova V.Gh. (2013) Mizhnarodna konkurentospromozhnistj reghionalnykh ghospodarsjkykh kompleksiv v konteksti ekonomichnoji integraciji [International competitiveness of regional economic complexes in the context of economic integration]. Donecjk: DonNU. (in Ukrainian)
11. Pughachov M.I., Khodakivjsjka O.V., Shpykuljak O.Gh., Patyca N.I., Ghryshhenko O.Ju. (2021) Gharantuvannja prodovoljchoji bezpeky v umovakh poshyrennja COVID-19 [Guaranteeing food safety in the conditions of the spread of COVID-19]. *Економіка АПК*, no. 7, pp. 16–27.
12. Supikhanov B.K. (2017) Teoretychni zasady gheoekonomiky [Theoretical foundations of geoeconomics]. *Економіка АПК*, no. 1, pp. 81–86.

GLOBALIZATION TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF UKRAINE'S AGRICULTURE UNDER THE CONDITIONS OF EUROPEAN INTEGRATION AND THEIR EFFECTS ON THE WINEMAKING AND VITICULTURE

Summary. Winemaking and viticulture is one of the important branches of the national agricultural industry of Ukraine. The culture of wine consumption, which is gradually replacing the culture of consumption of strong alcoholic beverages, significantly stimulates the domestic market and domestic production of grapes in Ukraine. Ukraine has been granted the EU candidate status, which poses new challenges to the domestic viticulture and winemaking complex. It determines the urgency of assessing its condition and developing a strategy for its development in the conditions of globalization transformations. The article is devoted to the establishment of globalization trends in the development of the agro-industrial complex of Ukraine in the conditions of European integration and the analysis of the nature of their impact on the viticulture and winemaking complex. It has been determined that food security in the context of overcoming the consequences of the COVID-19 coronavirus pandemic is one of the leading priorities of the global world. In turn, the main direction of the globalization vector of the Ukrainian economy is its integration with the European Union. The global trends of the world economy are substantiated and their impact on the viticulture and winemaking complex as a component of Ukraine's agricultural industry is analyzed. It has been proven that the scale of the manifestation of European integration effects and the possible prevention of their negative effects is possible under the condition of maximal approximation of the institutional environment of Ukrainian agrarian business to the European one, orientation towards European legislation and product quality standards, maximum mobilization of available resource potential, human resources and fight against corruption at all levels. The areas of effective development of the viticulture industry in the context of European integration are identified, including state support for the national producer, tax policy optimization, small business development, product quality control, and the formation of a favorable investment climate.

Key words: viticulture and winemaking complex, agricultural industry, globalization, European integration, European Union, food security.